

Oponentský posudek bakalářské práce

Autor: Jevhenija Vachničenko

Název: *Tisíciletá říše v pojetí Imanuelitů* (Praha 2016)

Vedoucí práce: doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Th.D.

Formální kritéria:

Bakalářská práce, předložená na katedře religionistiky HTF UK v Praze, odpovídá formálním kritériím stanoveným pro vypracování bakalářských prací a obsahuje všechny náležitosti (včetně prohlášení studenta o samostatném vypracování a podpisu) nutné pro její přijetí.

Rozsah a struktura:

Bakalářská práce čítá 36 stran, přičemž její textová část pojednávající téma je na stranách 2 až 33. Číslované strany práce začínají *Obsahem* (str. 1), *Předmluva* je na stranách 2-3, *Úvod* na stranách 4-5. *Anotace* a *Klíčová slova* jsou na nečíslované straně před *Obsahem*, *Summary* je na straně 34 a *Seznam použité literatury* (rozdělený na dvě části, kde jsou vyznačeny „On-line zdroje“) je na stranách 35-36. Hlavní část práce se nachází v kapitolách 1. *Vymezení pojmu milenialismus* (str. 6-9), 2. *Vybrané projevy milenialismu v dějinách* (str. 10-13), 3. *Nová náboženská hnutí* (str. 14-25) a 4. *Ve světle Pravdy vs. Syn Člověka* (str. 26-31), jež jsou dále členěny do podkapitol.

Jazyk a styl:

Jazyk práce se místy vyznačuje pravopisnými chybami a patrné jsou i prohřešky stylistické či chyby z nepozornosti. Přestože autorka zřejmě není rodilou mluvčí, zmiňované nedostatky měly být před odevzdáním práce odstraněny. Pečlivé revizi jazyka měla být věnována náležitá péče.

Obsah a hodnocení:

Co se týče názvu práce a jejího obsahu, zde je možné říci, že autorka řeší atraktivní téma, kterého se po celou dobu drží a je patrné, že ji tematika zaujala. Navzdory tomu má práce své slabiny a je povinností oponenta na ně poukázat.

Prvním problémem je definování pojmů. Autorčiny definice pojmů „milénium“ a „chílioi“, které přebírá (str. 6), jsou příliš stručné a tím pádem i nedostačující pro popis celého fenoménu. Primární definování pojmů (nejen oněch dvou, ale i dalších), na nichž se v celé práci staví, by mělo být ze všeobecně uznávaných zdrojů a ke slovu by měly přijít nejprve slovníky řecké či latinské (např. BALZ, H., SCHNEIDER, G., *Exegetical Dictionary of the New Testament*. Vol. I-III. W. B. Eerdmans, Grand Rapids, 1994), následně pak definice pojmů ze světových encyklopedií či kompendií (např. *The International Standard Bible Encyclopedia*. Eerdmans, Grand Rapids, 1979 a novější vydání nebo *The Anchor Bible Dictionary*. Yale University Press 1992 a dalších). Teprve pak by měly přijít na řadu specifické definice autorů, kteří již pojmy nějakým způsobem aplikují (např. ve vztahu k době, kterou zachycují či oboru, kterým se zabírají). Uvádět jako jediný z biblických slovníků *Biblický slovník A. NOVOTNÉHO*, jenž byl na svou dobu výborný, leč dnes je již v mnohém zastaralý, není pro bakalářskou práci relevantní. Problematická je i primárně užitá definice z práce E. WEBERA, *Apokalypsy* (Nakladatelství Lidové noviny 1999) na straně 6, která rozhodně nevystihuje celý obsah pojmu a WEBEROVA práce jako celek má velmi popularizační charakter, nehledě na to, že se autor místy dopouští věcných chyb. Zde měla autorka definovat lépe a zdroje pro základní definování pojmů pečlivě uvážit. Po zmínkách dalších definic od různých autorů mohla autorka učinit jakýsi „sumář“, kde by obsahy elementárních pojmů utřídila a nabídla jejich vlastní uchopení, které je pro další práci nosné. Tato reflexe by mohla ukázat, že autorka věci rozumí, má ji promyšlenou, což se z pouhého citování zcela rozpoznat nedá. Při definování pojmů (viz str. 7-11) by mohla autorce napomoci také socio-rétorika a kategorie či členění zpracované V. K. ROBBINSEM. Řada autorkou nabízených informací je jen dílčí povahy bez aplikace na sledované téma.

Diskutabilní je výrok ze strany 11: „Sama křesťanská církev je založená na proroctví.“ Dá se také klidně říci, že je založena na „svědectví“ a úhel pohledu zcela obrátit. Dále je otázkou, zda platí věta: „Nejdříve je nutno říci, že víra v mesiášskou vládu přišla do křesťanství již ze židovského prostředí a následně zakořenila v křesťanském prostředí díky spisu Zjevení Janovo v knize Nového zákona.“ Křesťanství jako takové je nejprve odnoží či součástí judaismu a jeho zastánci jsou Židé. Raná církev je silně fixovaná na synagogu a mesiášské představy se v ní drží zcela přirozeně. Víru v mesiášskou vládu mohl šířit již apoštol Pavel a Zjevení Janovo až následně. Tázání v této oblasti také není možné fixovat pouze na novozákonní kánon, ale spíše ho rozšířit na období II. chrámu, kde existuje řada rozmanitých mesiášských představ a očekávání. Co se týče druhé kapitoly práce, zvláště stran 12-13, autorka je na tomto místě až příliš stručná. Od Augustina a Joachima z Fiore rovnou k nacionálnímu socialismu třicátých let dvacátého století, to je hodně velký skok (ač není bez uvážení, neboť o třicátá léta dvacátého století dále jde)! Pokud kapitola nemá mít toliko formální charakter, bylo by potřebné prázdné místo na časové úsečce alespoň částečně zaplnit.

Ke „svému tématu“ se autorka dostává až v kapitole třetí a čtvrté (str. 14-31). V této části již práce nabírá na kvalitě a autorka prokazuje, že se studiu textů hnutí Grálu a Imanuelitů náležitě věnovala. Autorka je obeznána se spisy spjatými se zkoumanými hnutími a postihuje v přiměřeném rozsahu informace o vývoji sledovaných proudů. Údaje jsou zde mnohem utříděnější než v prvních dvou kapitolách a autorka nabízí nejen pohled na náboženský aspekt problematiky, ale také vzhled do historického a politického koloritu doby, která ovlivnila Oskara Bernhardta a jeho životní příběh včetně následovníků.

Přehledně je vylíčeno i hnutí Imanuelitů (str. 20-25) a kromě primárních zdrojů se autorka opírá v obou případech o studie vedoucího práce doc. Zdeňka VOJTÍŠKA. Život a názory Jana DVORSKÉHO jsou srozumitelně přiblíženy a autorka místy nabízí i srovnání obou „zakladatelských“ postav (např. str. 25, 32-33). Největší sondu do díla Jana DVORSKÉHO představuje autorka ve čtvrté kapitole práce (str. 26-31), která odhalí povahu DVORSKÉHO úvah a „mesiášských ambicí“. Přesto se nelze zbavit dojmu, že autorka nadměrně cituje, a to v „textu nad čarou“, čímž si usnadňuje práci... Dílu by dle mého názoru prospělo, kdyby autorka citace přesunula pod text a pokusila se o hlubší reflexi nabízených informací. Jedná se o bakalářskou práci a bezesporu v ní autorka prokázala obeznámení s problematikou. Interpretací citací či reflexí problematiky by však navíc ukázala, jak věc sama promyslela a jak ji skutečně pochopila. Zda autorce zatím chybí toliko interpretační odvaha, anebo zda práce vznikla narychlo a na odstup od ní a opětovné promýšlení s interpretací (byť elementární) a opravami již nezbyl čas, není možné z textu samotného zcela jasně posoudit.

Klasifikace:

Na základě nastíněné argumentace se domnívám, že bakalářská práce má své kladné stránky, ale i nepřehlédnutelné nedostatky a její hodnocení by mělo směřovat ke klasifikaci „dobrý“. (V případě vydařené obhajoby snad i ke známce „velmi dobrý“.)

Dne 30.5.2016 v Praze

Mgr. Jiří Lukeš, Th.D.